

Kombiniran intenzivni program o psihosocialnih tveganjih v delovnem okolju

V tednu med 3. in 7. februarjem 2025 je Fakulteta za socialno delo, Univerza v Ljubljani, organizirala kombiniran intenzivni program (KIP) z naslovom »Psihosocialna tveganja v delovnem okolju: perspektiva socialnega dela«. Pri izvedbi programa so sodelovali tudi gostje iz Nemčije in Romunije. Program sva vodili izr. prof. dr. Liljana Rihter in doc. dr. Bojana Mesec, pri izvedbi pa sta sodelovala tudi asist. Mojca Suhovršnik in Erasmus koordinator mag. Borut Petrovič Jesenovec. Iz Nemčije so se nam pridružili dve profesorici (Cordula von Denkovski in Heidrun Wulfekühler) in osem študentov z University of Applied Sciences and Arts Hannover, Faculty V - Diaconic Studies, Health Care and Social Work. Iz Romunije smo gostili profesorja Leventa Székedija s Partium Christian University, Department of Human and Social Sciences, in sedem študentov. Sodelovali pa sta tudi dve študentki Fakultete za socialno delo.

V programu smo obravnavali psihosocialna tveganja v različnih delovnih okoljih, kjer so zaposlene socialne delavke. Osredotočili smo se na prepoznavanje tveganj in ravnanje z njimi (tako preventivno kot po določenih posledicah psihosocialnih tveganj). V času intenzivnega tedenskega urnika smo poleg predstavitev in delavnic odšli na ekskurzijo v velenjski rudnik; tam smo spoznali specifično delovno okolje z različnimi psihosocialnimi tveganji visoke stopnje, ki jih rudarji in njihove družine doživljajo ob vsakem odhodu v jamo. S socialno delavko mag. Suzano Štumpfl smo se pogovarjali o specifikah njenega dela z zaposlenimi v rudniku in z njo podoživeli nedavno tragično nesrečo, ki se je pripetila deset dni pred naših prihodom. Obisk je bil priložnost, da so se študenti seznanili še z nekaterimi zgodovinskimi in kulturnimi vidiki v Sloveniji in Velenju.

Prvi dan smo skupaj s študentkama Fakultete za socialno delo pripravili nekaj uvodnih spoznavnih delavnic in predstavili osnovne klasifikacije psihosocialnih tveganj v delovnem okolju. Posebno pozornost smo namenili tveganjem v specifičnih delovnih okoljih, kakršno je rudnik.

V tednu druženja in spoznavanja novih vsebin za socialno delo so s svojimi temami veliko prispevali tudi gostje iz tujine.

Romunski študentje in njihov profesor so nam predstavili raziskave s področja doživljanja stresa in izgorelosti socialnih delavk na različnih delovnih mestih (npr. v domovih za stare ljudi, bolnišnicah), zelo poučne in nove pa

Bojana Mesec
0009-0005-0493-2811

Liljana Rihter
0000-0001-6752-6726

Slika 1: Obisk Muzeja premogovništva v Velenju
(Foto: Borut Petrovič Jesenovec)

so bile tudi njihove delavnice s področja izkustvene pedagogike, saj so nam predstavile občutke, ki jih doživljamo v območju stresa, in tudi možnosti, da se temu izognemo.

Nemški profesorici sta predstavili temo zaščite žvižgačev v delovnem okolju. Ta je bilo za vse udeležence programa nova in zanimiva.

Delo je ves teden potekalo v majhnih skupinah, vsak dan pa smo sklenili s skupno razpravo in primerjali spoznanja skupin ter iskali razlike ali

Slika 2: Delo v delavnicah
(Foto: Liljana Rihter)

Slika 3: Delo v delavnicah
(Foto: Liljana Rihter)

podobnosti, ki se v obravnavani temi kažejo v vseh treh državah (Nemčija, Romunija, Slovenija).

Študentje so v manjših skupinah ves teden pripravljali odgovore, povezane z nalogami in dejavnostmi socialne delavke (kakšne metode lahko socialne delavke pri tem uporabijo, na koga se lahko obrnejo, če potrebujejo pri svojem delu pomoč, katere institucije lahko pri tem pomagajo), in sicer v konkretnih primerih doživljanja psihosocialnih tveganj na delovnem mestu (npr. stres, nasilje, preobremenjenost). Razmišljali pa so tudi o tem, kakšno vlogo ima lahko socialno delo v delovnem okolju.

Zadnji dan smo za sintezo odgovorov študentov uporabili metodo svetovne kavarne. Pogovarjali smo se o tem, kako psihosocialna tveganja v delovnih okoljih lahko rešujemo ali preprečujemo v okviru socialnega dela. Ugotavljali smo, da so delovna okolja prostor velikih izzivov in pogosto tveganj za zaposlene na različnih ravneh. Srečujejo se tako s stiskami, ki izhajajo iz delovnega okolja (npr. konflikti, mobing, nasilje, stres, izgorelost) ali zasebnega življenja (npr. usklajevanje delovnih in zasebnih obveznosti, zasvojenosti, bolezni, druge težavne osebne okoliščine). Zato se kaže potreba po pomoči zaposlenim in po strokovnjakih z ustreznimi kompetencami, ki bi jih v tem kontekstu lahko podprli.

Izkušnje iz preteklosti v Sloveniji kažejo, da je imelo socialno delo v različnih delovnih okoljih pomembno vlogo pri skrbi za podporo sodelovalni klimi in kulturi v delovnih okoljih in pri reševanju težav zaposlenih in delodajalcev. Je pa tega veliko manj v Nemčiji in Romuniji.

What were the issues you rated as positive and useful for you in this BIP in terms of content/methods of work/networking; what are the reasons?

Slika 4: Mnenje študentov o koristnih vidikih udeležbe kombiniranega intenzivnega programa (Vir: Mentimeter)

Ugotovili smo, da socialnim delavkam kompetence, ki jih pridobijo med študijem, omogočajo, da skupaj z ljudmi raziskujejo okoliščine stisk in težav in skupaj soustvarjajo rešitve. Zato lahko kot strokovnjakinje še vedno prevzamejo pomembno vlogo tako pri identifikaciji psihosocialnih tveganj kot pri iskanju primernih odzivov nanje.

V kombiniranem intenzivnem programu smo obravnavali izkušnje s socialnim delom v različnih delovnih okoljih, z raziskovanjem izzivov, ki se pojavljajo v delovnih okoljih. Razmišljali smo, kako v aktualnih okoliščinah definirati vlogo socialne delavke v delovnih okoljih.

Delovni načrt programa je bil, da profesorji in raziskovalci iz različnih izobraževalnih ustanov za socialno delo predstavimo svoje izkušnje (raziskave, praktična sodelovanja v delovnih okoljih, študije) pri ukvarjanju s psihosocialnimi tveganji v delovnih okoljih in možnimi rešitvami, ki jih ponuja socialno delo.

Študente smo povabili, da v delavnicah razmišljajo o predstavljenih teoretskih in praktičnih temah tako, da pridobijo dodatne kompetence (občutljivost za možne probleme, seznanjenost z možnimi vlogami socialne delavke v delovnih okoljih, primeri raziskovanja identificiranih izzivov).

Študenti so imeli priložnost izhajati iz svojih izkušenj v delovnih okoljih (delo v okviru prakse, študentsko delo) in so svojimi kolegi iz drugih držav razpravljali o tem, kaj v teh okoljih vidijo kot težave, izzive, morebitna psihosocialna tveganja na ravni odnosov med nadrejenim in podrejenim ter med zaposlenimi na isti ravni, kot izzive usklajevanja zasebnega in poklicnega življenja, pa tudi, kaj so dobre prakse, možne rešitve, kjer je vidna vloga socialnega dela.

Učitelji in študentje smo ocenili, da je tema, ki smo jo obravnavali v intenzivnem programu, zelo pomembna in da ji v študijskih programih še ne

Slika 5: Skupinska fotografija ob koncu programa
(Foto: Bojana Mesec)

namenjamo dovolj pozornosti. Študentke in študenti pa so izrazili mnenje, da je glede na zelo zahtevna delovna okolja in delo z uporabniki z vedno bolj kompleksnimi težavami nujno, da socialne delavke pridobijo kompetence za ravnanje s psihosocialnimi tveganji.

Bojana Mesec in Liljana Rihter